

GAMLA DANSBANOR

FÖRFATTARE: Berith och Ulla-Margreth Hoff

Ellen Vighagen

SAMMANFATTAT AV BENKT EKSTRAND.

TOSTERUPS SKOG

Dans till Arizonas, Ramonas, Hakon Swärds och Teddy Boys Orkestrar

Söndagar kl 1900-2300. Detta kunde man läsa bland nöjesannonserna i YA på 1950/1960-talet.

Dansbanan tillkom på 1910-talet och drevs av vår farfar Nils Hoff fram till 1932, då vår far Bror Hoff övertog densamma. Enligt berättelserna kom bygdens folk åkande i med häst och vagn speciellt till midsommarfirandet. Vagnarna var lastade med mat och dryck samt foder till hästen. Därefter var det dans på jordbanan till tidig morgon.

Efterföljande år var det cyklarnas tid, vilka parkerades vid träden. Antalet cyklar ökade så småningom till 700-800 per kväll, så det byggdes speciella cykelställ. Någon från bygden anställdes för att ta hand om cyklarna.

Dansbanans belysning bestod till en början av fotogenlampor. På 1940-talet kom karbidlyktorna. Senare ersattes de av elektrisk belysning från en generator, som drevs av en bilmotor.

Årtalet när dansbanan byggdes är okänt, men ett foto från 1945 visar en musikestrad. En byggnad att användas till försäljning av dansbiljetter, kaffe, läsk och konfektyrer byggdes också. Vidare en skjutbana som Svenstorps Idrottsförening skötte under ledning av Gotte Sigmundsson på senare år.

Inträdet var fritt till en början. Cykelparkeringen kostade 25 öre och dansbiljetten 10 öre. Senare tog man entré vid två infarter, men eftersom det inte var inhägnat var det svårt att kontrollera "plankarna". Inträdesavgiften var till en början 2-3 kronor för att på 1960-talet bli 6 kr. Då krävdes det också två orkestrar per kväll. Glemminge kommun beskattade med ett visst belopp på varje entrébelopp. Från början låg dansbanan i Tosterups kommun innan man uppgick i Glemmingebro kommun 1952.

I slutet på 1950-talet var det bilarnas tid. Då fick det huggas och röjas mellan träden så att det blev plats för 300-300 bilar.

Kaféörelsen sköttes av vår mor Ellen, som hade erfarenhet från tidigare kaféverksamhet. Det bakades mjuka kakor, småbröd och bullar i skogvaktarens lilla kök. Vid större högtider och när tiden ej medgav anlätades Nybro-Bageriet till matbröd och kransar. På 1960-talet såldes även smörgåsar, som förbereddes sista timmen före kl 1900. Kyldiskar fanns inte. Priset för kaffe med hembakat bröd var 2 kronor, men höjdes på 1960-talet. Gräddköp hos Helga Hanssons Mjölkkaffär i Svenstorp. Vi barn minns bitsocker med papper om, ransoneringskuponger till kaffe och socker och bussturer till Johnssons i Tomelilla för inköp av nymalet kärnkaffe. Kooperativas affär i Köpingebro var också en av leverantörerna till serveringen. Andelsfryshuset i Svenstorp var på senare år till stor hjälp.

Våren var en arbetsam period. Bord, bänkar och stolar skulle lagas och målas. Dansbanan behövde ibland repareras. Pianot skulle på plats och stämmas. Det skulle röjas, räfsas och sopas. Årets första danskväll var Kristi Himmelfärdsdag och det kunde vara ganska kallt. Vitsipporna var i sitt slutskede och bokträden i skir grönska. Säsongen sträckte sig vanligtvis till mitten av augusti beroende på väderleksförhållandena.

Årets höjdpunkt var emellertid midsommardagen. Midsommarafton kläddes och restes midsommarstången. Det byggdes extra stånd för lotterier, godis- och glassförsäljning. Blomster- och girlanger samt pynt sattes upp. Festligheterna började kl 15.00 med dans och lekar kring stången omväxlande med gammeldans. Det förekom också att musiker från trakten uppträdde som underhållning. På kvällen blev det sedan dansmusik av någon populär orkester. I försäljningen ingick också varm korv med senap serverad i papper. Scan i Ystad var leverantör. Öl, läsk och vatten levererades från Borrby Bryggeri. Midsommardagen hoppades man på god omsättning i kaféverksamheten. Dansbanan hade ej något tak. Väderförhållandena hade stor ekonomisk betydelse i synnerhet en stor helg. Regnförsäkringen gav sällan någon ersättning för det skulle regna ett antal mm på en plats inom en viss tid. Utgifter som orkester och ordningsmakt skulle betalas även om det blev inställt. I slutet av 1950-talet hyrde SLU-föreningar ibland dansstället någon söndag.

Tosterups Skog var också utflyktsmål för skolorna i trakten. Enligt rykten har det påbörjats i början på 1900-talet och pågick fram till kommunreformen 1952. Det var skolorna i Tingshög, St Köpinge och Köpingsbro som samlades och med musikkår i täten marscherade med flaggor i händerna och matsäck. Vi minns när de kom på en "markaväg" bakom vårt hem. Det var mycket högtidligt. De roade sig med dans och lekar, åt sin matsäck, handlade ibland godis och läsk i kiosken.

En gammal tradition avslutades midsommardagen 1964. Sommarvädret hade försämrats. Dansbanorna med tak var vanliga. Vid oktoberstormen 1967 skadades stora delar av skogen.

Det finns många minnen förankrade till dansbanan och för många Österleningar som ibland gör en utflykt dit och erinrar sig var de träffade sin käresta.

Personer som bidrog till verksamheten i Tosterups Skog var bl.a. Nelly o Egon Ahlkvist, Köpingsbro, Anna Nilsson, Glemmingebro, Viktor Fridolfsson och Johan Kroon, St Köpinge, Svea o Rudolf Nilsson, Johan Persson, Tosterup, Karl Hansson, Sigrid o Harald Hultén, Rut o Holger Jönsson, Signe Johansson, Arvid Mårtensson, Rudolf Nilsson, Rut o Gotte Sigmundsson, Svenstorp samt medlemmar i Svenstorps IF

B o U-M Hoff

NÅGONSTANS I ST KÖPINGE FÖRSAMLING

En kvinna född i St Köpinge år 1892 berättar:

Hos Karna Jöns Jöns där dansade vi. Hallqvist var så stilig och duktig att dansa.

När det blev svingedans sprang alla tösorna på honom och ville dansa.

En annan yngling var alltid bråkig och en gång låste vi in honom.

NYBRO

Omkring en mil öster om Ystad låg lilla fiskeläget Nybro, som nu är omdöpt till Nybrostrand.

En gammal fiskare berättar att där anlades på 1890-talet en dansbana i en håla bland sanddynerna. Här dansade man. Här dansade man, men efter en tid blev det slagsmål mellan bondsönerna från St Köpinge och dragonerna från Ystad. Sen blev det slut med dansen. Dansbanan revs upp och bräderna användes säkert till något annat. På den tiden tog man ju vara på allting

SKYTTESKOGEN

St Köpinge Skytteförening hade sin skjutbana i Kabusa på Göran Persons mark strax öster om Tosterups Sandskog. På 1920-talet lät en av Skytteföreningens medlemmar anlägga en dansbana

intill skjutbanan. Han var annars affärsman, handlade med rotfrukter, cyklar m.m. Här anordnades sedan dans ett tiotal år på somrarna.

Nöjesplatsen namn blev Skytteskogen, men i orten kallade man den "Krågeskogen". Ett stort antal kråkfåglar brukade ha sitt nattkvarter i träden där omkring.

Nu ingår Skytteskogen i det militära övningsområdet Kabusa och Tosterups Sandskog är omvandlat till villasamhället Nybrostrand.

FOLKETS PARK I KÖPINGEBRO

Köpingebro Musikkår tog initiativet till anläggandet av en Folkets Park i det unga och växande samhället. Köpinge Arbetarkommun gick vidare med planerna genom att i april 1909 köpa 2½ tunnland skogsmark av en lantbrukare på orten. Köpet finansierades genom försäljning av andelar á 5 kr i en nybildad andelsförening. Sedan blev det en intensiv verksamhet. Frivilliga krafter byggde dansbanan, kök och servering samt skjutbana. I trädgårdsplanteringen anlades krattade gångar och lusthus och snart kunde dansen börja.

Musikkåren, en blåsorkester, stod för musiken. Närboende engagerades att sälja inträdes- och dansbiljetter, att koka och servera kaffe osv. Ett par stadiga karlar utsågs till ordningsvakter. De första åren behövdes ingen cykelparkering. Det var troligtvis inte så många som hade en cykel i början av 1900-talet. Sedan blev försäljningen av cykelbiljetter och att hålla ordning i cykelstallet en viktig uppgift.

När Köpingebro nu fått en Folkets Park kunde Arbetarkommunen ordna 1:a majfirande. Under många år framåt gick demonstrationståget med musik och fana i tåten från Godtemplarsalen i samhällets centrum till Parken, där det blev tal och festligheter.

Danstillfällena brukade också locka med artistuppträdanden, vilket kunde vara allt från fakirer och trollkarlar till populära sångstjärnor som Edvard Persson, Sven-Olof Sandberg m fl

De första åren var det bara dans under somrarna, men senare byggdes det taköver dansbanan med balkong för kaffeservering. Med luckor kunde man också vinterbona anläggningen så att man kunde ha dans även vintertid.

Inpå 1960-talet avtog intresset för lokala tillställningar

1974 kom det oundvikliga slutet. Folkets Park gick i likvidation. Dansbana och inventarier såldes.

Men livet har gått vidare och Ystad kommun inköpte tomten och byggde där ett modernt daghem, som blev kallat PARKEN

STRANDTERRASSEN

Kerstin o Jöns Wirsén drev sedan början av 1920-talet Restaurang Klampenborg i Köpingebro. De hade dessutom år 1924 låtit byggmästare Nils Andersson uppföra en villa för kaffeservering vid Nybroåns utlopp intill östra kanten av Ystads Sandskog. Serveringen hette Strandpaviljongen. Rörelsen gick bra och paret Wirsén beslöt att ta steget över till nöjesbranschen. Hustrun Kerstin hade kanske ett visst påbrå åt det hållet då hennes far Anders Jeppsson var spelman.

35000 kvm skogsmark inköptes cirka 1 km österut räknat från Strandpaviljongen. Här byggdes ännu en villa för servering, större och finare än den andra. Dansbana och kiosk anlades i en glänta i barrskogsplanteringen.

Den 28 juni 1928 kunde Wirséns annonsera:

”Konsert och dans från kl 6 e.m. Obs! Dansen å nyanlagd rymlig dansbana efter Terrassens Dancing Orkester. Servering alla dagar från kl f.m. Cykel- och bilparkering. Till talrikt besök inbjudes. Strandterrassen. Vördsamt J A Wirsén”

Talrikt besök blev det från början! Strandterrassen blev snabbt ett populärt dansställe. Många kända artister uppträdde där t.ex. Karl Gerhard, Edvard Person.

Olika föreningar brukade också anordna sommarfester på Strandterrassen. En stor brandkårsfest anordnades 1931 av St Köpinge Frivilliga Brandkår med syfte att få in pengar till en ny brandspruta. Festen anordnades som ett allmogebröllop och ett stort antal av ortens ungdomardeltog som brudpar och bröllopgäster, de flesta i häradsdräkt. Man körde med häst och vagn från St Köpinge till festen. Kanske räckte inte nettot från festen, men en ny brandspruta blev det.

Även bl.a Köpingeortens SLU-förening brukade ha sommarfester där och ibland med ryttartävlingar som attraktion.

År 1934 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad av restaurangvillan efter ritning av arkitekt Karl Eriksson, Ystad. På första våningen blev det restaurang med plats för 220 gäster och på andra våningen festvåning med stort dansgolv med tre sidor omgivet av servering. Havsutsikt från de stora fönstren. Det blev även dans vintertid. Förutom de vanliga danskvällarna firades många födelsedags- och bröllopfester. Klädseln var ofta frack och lång klänning och mycket festligt.

Så småningom upphörde dansbanan utomhus men inomhusdansbanan blomstrade i ännu många år.

Det strävsamma paret Kerstin och Jöns Wirsén överlät rörelsen 1966 till en dotter som drev det tillsammans med sin man Folke under ett antal år

Den 1 maj 1978 härjades Strandterrassen av en förödande brand och därmed var sagan all

Ystad IF drev verksamheten då

E.V